

Maatalouden tilannekuva

Kansliapäällikkö Jaana Husu-Kallio

Osastopäällikkö Minna-Mari Kaila

Maa- ja metsätalousministeriö

Maatalouden tulo- ja kannattavuuskehitys

Osastopäällikkö Minna-Mari Kaila
Maa- ja metsätalousministeriö

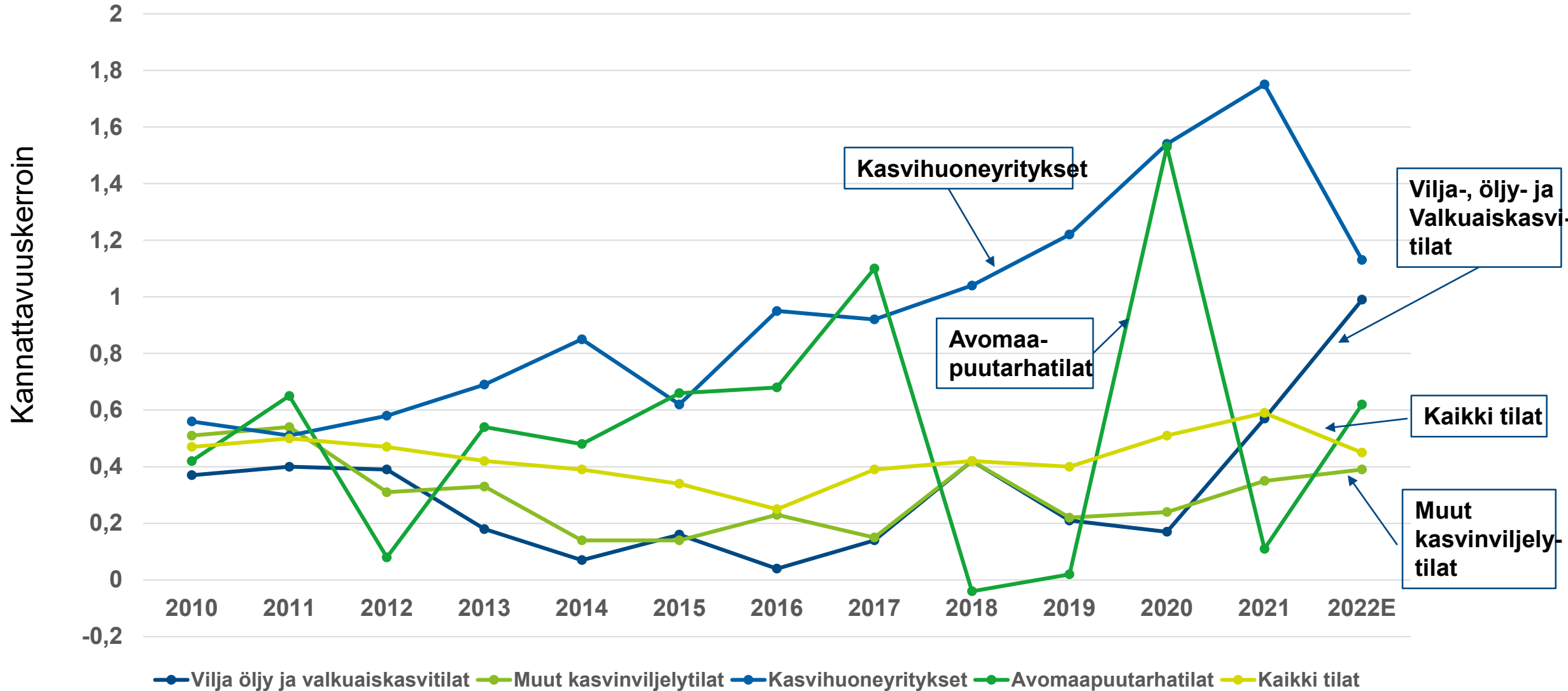

Kannattavuuskerroin

- Kannattavuuskerroin osoittaa, kuinka suuren osan omalle työlle ja omalle pääomalle korvaukseksi jäävä **yrittäjätulo** kattaa tavoitteina olleiden oman työn **palkkavaatimuksen** ja oman pääoman **korkovaatimuksen** summasta.
- Kun kannattavuuskerroin on 1,00, omalle työlle ja omalle pääomalle korvaukseksi jäävä yrittäjätulo on yhtä suuri kuin näille tavoitteeksi asetetut palkka- ja korkovaatimukset. Jos kannattavuuskerroin on tätä pienempi, omalle työlle ja pääomalle on jäänyt tavoitteita alhaisemmat korvaukset.

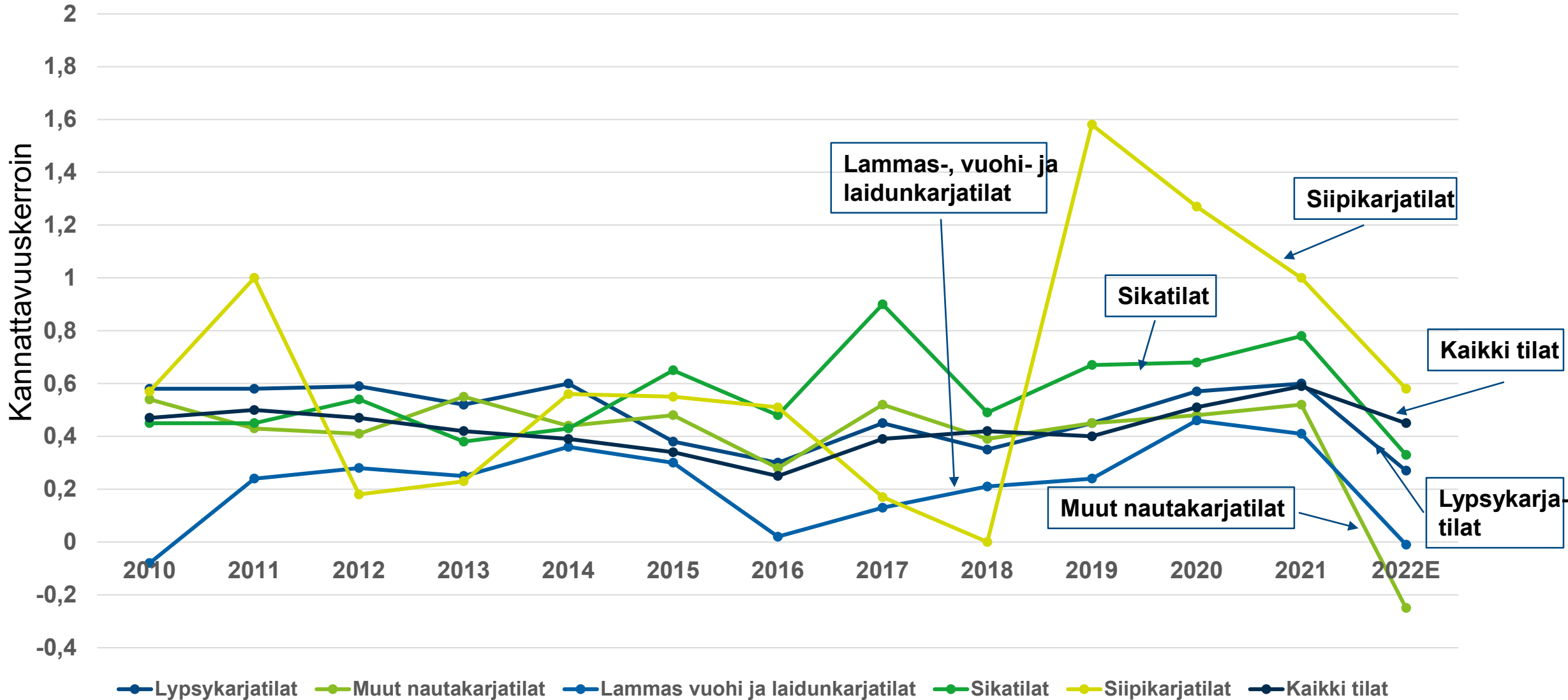
Kasvinviljelytilojen kannattavuuskehitys 2010-2022e

(Lähde: Luke)

Kotieläintilojen kannattavuuskehitys 2010-2022e

(Lähde: Luke)

Suomen CAP-suunnitelma 2023-2027 sekä sen valmistelu- ja muutosprosessi

Osastopäällikkö Minna-Mari Kaila

Maa- ja metsätalousministeriö

Suomen CAP-suunnitelma 2023-2027

- Rahoituskauden 2021-2027 alussa kahden vuoden siirtymäkausi (rahoituskauden 2014-2020 toimenpiteet rahoituskauden 2021-2027 varoin)
- CAP-suunnitelma sisältää
 - maatalouden suorat tuet, osittain sektoritoimien toimenpiteitä sekä EU-osarahoitteiset maaseudun kehittämisen toimenpiteet (myös Ahvenanmaan maaseudun kehittämisen toimenpiteet).
- Maa- ja puutarhatalouden kansalliset tuet eivät sisälly suunnitelmaan, mutta ovat kiinteä osa tukikokonaisuutta

CAP-suunnitelman 2023-2027 rahoituksen jakautuminen eri toimenpiteille ja talousarvion momenteille (1 000 euroa):

Momentti ja nimike	Toimenpiteet	Käytettävissä oleva julkinen rahoitus			
		EU	Valtio	Muu kansallinen	Yhteensä
30.10.40: Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset	nuorten viljelijöiden tilanpidon aloitustuki sekä maatalouden investoinnit	225	298	-	523
30.10.43: Eläinten hyvinvointikorvaukset	eläinten hyvinvointikorvaukset	159	211	-	370
30.10.64: EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen	yrittäjä- ja hanketuet (ml. Leader) sekä tekninen apu	372	442	52	866
30.20.40: Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (ei sisälly CAP-suunnitelmaan)	kokonaan kansallisesti rahoitettavat maa- ja puutarhatalouden tuet	-	1 751	-	1 751
30.20.41: EU-tulotuki ja EU-markkinatuki	EU-tulotuet (suorat tuet)	2 613	-	-	2 613
30.20.43: Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit	ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit	616	817	-	1 432
30.20.44: Luonnonhaittakorvaukset	luonnonhaittakorvaukset	385	2 133	-	2 518
Yhteensä		4 370	5 652	52	10 073

CAP-suunnitelman muuttaminen

- CAP-suunnitelmaa voidaan muuttaa jäsenvaltion aloitteesta enintään kerran vuodessa
- Muutosprosessi on hidas ja se vaatii perusteellisen valmistelun
- Suorien tukien muutokset astuvat voimaan komission päätöstä seuraavan vuoden alusta, maaseuturahaston muutokset omalla riskillä muutoksen lähetyksestä, muuten komission päätöksestä.
- Muutoksilla voi olla vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön ja/tai tietojärjestelmin, joita Ruokavirasto ylläpitää

Maatalouden huoltovarmuutta tukevat toimenpiteet vuosina 2022-2023

Osastopäällikkö Minna-Mari Kaila

Maa- ja metsätalousministeriö

Keväällä 2022 päätetyt huoltovarmuutta varmistavat ja vihreää siirtymää edistävät toimenpiteet

- Huoltovarmuuden turvaamiseksi keväällä 2022 varautumisen ministerityöryhmä päätti tukikokonaisuudesta, johon sisältyi nopeavaikutteisia keinoja sekä pidemmän aikavälin vihreän siirtymän toimenpiteitä, joilla pyritään vähentämään maatalouden riippuvuutta fossiilisista tuontipanoksista, kuten energia ja lannoitteet.
- Vuoden 2022 aikana on osoitettu eri pääluokissa yhteensä noin 225 miljoonan euron rahoitus toimenpiteille, joilla pyritään parantamaan tilojen kannattavuutta ja maksuvalmiutta sekä yhteensä 63 miljoonan euron rahoitus pidemmän aikavälin toimiin.
- Vuoden 2023 talousarviossa pitkäaikaisille toimenpiteille on ositettu rahoitusta eri pääluokissa yhteensä 53,5 miljoonaa euroa. Määrärahoilla edistettäisiin muun muassa biokaasutuotantoa, ravinteiden kierrätystä ja omavaraisuutta, lannankäsittelyinvestointeja sekä hiilensidontainvestointeja.

Määräaikainen maatalouden ja vesiviljelyn kustannustuki vuonna 2023

- Kustannustuella osittain kompensoidaan lannoitteiden ja sähkön hinnannoususta aiheutuvaa tuotantokustannusten nousua maataloudessa ja vesiviljelyssä.
- Tuottajahintojen nousu on vain osittain kattanut tuotantokustannusten nousua.
- Kustannustuet osaltaan varmistaisivat kotimaisen tuotannon jatkumista ja huoltovarmuuden säilymistä tilanteessa, jossa tuotannon kannattavuus ja toiminnanharjoittajien maksuvalmius ovat heikentyneet.
- Kustannustukeen on varattu 95 milj. euron määräraha
- Kustannustuen toimeenpanosta vastaa Valtiokonttori ja kustannustuki tulee haettavaksi ja maksuun kesäkuun 2023 alussa

Omavarainen alkutuotanto ja vihreä siirtymä rakentavat kokonaisturvallista yhteiskuntaa

Maa- ja metsätalousministeriön virkakunnan
ruuantuotantoa koskevia ehdotuksia tulevaan
hallitusohjelmaan 2023

TEEMA JA TAVOITTEET

Ruokaomavaraisuuden ja elinvoimaisen maaseudun turvaaminen on kokonaisturvallisuuden ja kriisinkestävyyden perusta

Ruokaomavaraisuuden ja elinvoimaisen maaseudun turvaaminen ovat kokonaisturvallisuuden ja kriisinkestävyyden perusta

Kotimainen ruuantuotanto varmistaa omavaraisuuden korkean tason

- Laaditaan taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästä maatalouden ja koko ruokajärjestelmän tavoite- ja toimenpideohjelma vuoteen 2040
- Varmistetaan maatalouden ja maaseudun kehittämisen EU- ja kansallinen rahoitus sekä turvataan toimeenpanon tietojärjestelmien rahoitus
- Uudistetaan maa- ja elintarviketalouden hallinto kolmiportaiseksi
- Siirretään ympäristöterveydenhuollon tehtävät kunnista hyvinvointialueille 2026 alkaen

Ruokaomavaraisuuden ja elinvoimaisen maaseudun turvaaminen ovat kokonaisturvallisuuden ja kriisinkestävyyden perusta

Kotimainen ruuantuotanto varmistaa omavaraisuuden korkean tason

- Lisätään ravinne-, energia- ja valkuaisomavaraisuutta
- Parannetaan kotieläintuotannon kestävyyttä ja bioturvallisuutta sekä eläinten hyvinvointia
- Parannetaan kasvintuotannon kestävyyttä
- Edistetään kansanterveyttä torjumalla mikrobilääkeresistenssiä ja salmonellaa
- Kasvatetaan suomalaisen ruuan kysyntää ja elintarvikeviennin arvoa
- Turvataan maatalousyrittäjien työssä jaksamista vakinaistamalla Välitä Viljelijästä -toiminta

Ruokaomavaraisuuden ja elinvoimaisen maaseudun turvaaminen ovat kokonaisturvallisuuden ja kriisinkestävyyden perusta

Kriittinen vesi-infrastruktuuri ja vesihuoltopalvelujen toiminta ja jatkuvuus ovat turvattuja

- Uudistetaan vesihuoltolainsäädäntö
- Tuetaan vesihuollon ja patojen häiriötilanteisiin varautumista sekä edistetään vesihuollon rakenteellista muutosta
- Kehitetään Tulvakeskuksen toimintaa ja uudistetaan vesistömallijärjestelmä

Ruokaomavaraisuuden ja elinvoimaisen maaseudun turvaaminen ovat kokonaisturvallisuuden ja kriisinkestävyyden perusta

Maaseutu- ja saaristoalueet ovat hyviä paikkoja elää, asua ja yrittää

- Laaditaan maaseutupoliittinen selonteko
- Ajantasaistetaan saariston kehityksen edistämisestä annettu laki
- Huolehditaan maaseutu- ja saaristoalueiden toimivasta infrastruktuurista ja turvallisuudesta sekä turvataan saavutettavat palvelut

Elintarvikevienti

Kansliapäällikkö Jaana Husu-Kallio

Maa- ja metsätalousministeriö

- *Elintarvikeviennin edistämiseen (ml. luomuelintarvikkeet) tarvitaan systemaattista sitoutumista eli resursseja tähän asti tehdyn työn jatkuvuuden varmistamiseksi ja edelleen kehittämiseksi, mikä sisältää muun muassa alan yritysten tukemista vientitoiminnoissaan sekä Ruokaviraston vientijaoston työn ja elintarvikeattasearesurssien varmistamisen.*
- *Lisärahoitustarve hallituskaudella: 8 miljoonaa euroa, josta 4,8 meuroa attasea-toimintaan, 0,8 meuroa luomuviennin edistämiseen ja 2,4 meuroa muuhun elintarvikeviennin edistämiseen.*

*** Elintarvikeattaseoiden ja Ruokaviraston vientijaoston työn jatkuminen tärkeää:**

- Kiinassa olevan attasean rahoitus olemassa, lisäksi yritykset esittäneet tarpeen neuvottelemalle muulle (E-Korea ja Japani, eteläinen Afrikka, USA ja Kaakkois-Aasia): tähän tarvitaan lisärahoitusta.
 - Ruokaviraston vientijaoston resurssien turvaaminen ei edellytä lisärahoitusta, ainoastaan kirjausta uuteen hallitusohjelmaan siitä, että vientijaoston toimintaan olisi jatkossakin käytettävissä siihen osoitetut 1 milj. €.
- * BF/Team Finland –toiminta tärkeää (markkinamahdollisuudet, kohdemarkkinatuntemus).**
- Business Finlandilla on tuotteistettu palveluita yritysten vienninedistämisen tueksi. Tarjolla mm. Market Explorer –rahoitus, joka on tarkoitettu ostettujen asiantuntijapalveluiden ja yrityksen omien kansainvälisen liiketoiminnan asiantuntijoiden kustannuksiin.
 - Maksullisten konsulttipalveluiden sisällyttäminen suoraan BF:n valikoimaan ei tämänhetkisen lainsäädännön (ja valtiontukien) mukaista. Aiemmin esillä ollut mahdollinen vientiyhtiö/palveluekosysteemi on todettu ongelmalliseksi valtiontukinäkökulmasta.
- * Vientiosaamisesta huolehdittava (OKM kanssa)**

Kuvio 6. Elintarvikkeiden tuonti ja vienti, miljoonaa euroa. Lähde: Tulli, 2023, muokannut Jansik, C., Luonnonvarakeskus. Summista on poistettu ns. läpikulkuvienti (lohi) ja kasviöljyjen tuonti polttoaineeksi.

